

В. Дмитришин,кандидат юридичних наук, доцент,
старший науковий співробітникДержавної наукової установи «Науково-практичний центр профілактичної
та клінічної медицини» Державного управління справами**ЗАКОНОДАВЧІ НОВЕЛИ ЩОДО РОЗПОРЯДЖАННЯ
ПРАВАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

Постановка проблеми. Останнім часом вітчизняне законодавство у сфері інтелектуальної власності зазнало суттєвих змін. Концептуальні та принципові новації, особливо у питаннях, що стосуються розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права, потребують їх наукового опрацювання і осмислення для досягнення єдиного тлумачення положень нормативних актів та запобігання помилок при правозастосуванні нових регулювань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Над теоретичними питаннями розпорядження правами інтелектуальної власності працювали такі відомі науковці, як Підпригора О.А., Підпригора О.О., Харитонова О.І., Піленко О.О., Безклубий І.А., Шевченко Я.М. та інші. Практичні аспекти розпорядження такими правами досліджували Б. Падучак, О. Тверезенко, Г. Штумпф та інші. Проте, після внесення змін до чинного законодавства у цій сфері, яке значно змінило характер правовідносин, наукові дослідження та публікації поки відсутні.

Метою статті є дослідження змін, що відбулись в законодавчому полі України у сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, порівняння нових регулювань, з тими, що існували раніше, встановлення змісту правовідносин, їх тлумачення, внесення пропозицій, щодо їх практичного правозастосування та визначення можливих

подальших напрямків удосконалення законодавства.

Виклад основного матеріалу. На початку 2023 року в правовому регулюванні інтелектуальної власності в Україні сталися досить кардинальні зміни. Набув чинності у новій редакції Закон України «Про авторське право і суміжні права» (далі – Закон) [1], яким були привнесені суттєві та принципові новели у тому числі, і у положення законодавства, які вноормовують суспільні відносини щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.

Необхідно зазначити, що до 01 січня 2023 року законодавство містило певний дуалізм підходів до вирішення питання, якою загально теоретичною моделлю має регулюватись розпорядження майновими авторськими правами. Як відомо, у сучасній доктрині права інтелектуальної власності є домінуючими та конкуруючими два концептуальні підходи до тлумачення сутності таких правовідносин. Одна з доктрини базуються на теорії «виключних прав», а інша – на «пропріетарній теорії». Більш детально питання впливу різних теорій права інтелектуальної власності на процес розпорядження такими правами нами розглядалися раніше¹. В Україні, у чинному Цивільному кодексі [2],

¹ Дмитришин В.С. Щодо впливу різних теорій інтелектуальної власності на процес розпорядження такими правами. Науковий вісник публічного та приватного права: Збірник наукових праць. Випуск 5. Т.-1. – К.: Науково-дослідний інститут публічного права, 2019. 262 с.

цей процес побудований на постулатах пропрієтарної теорії, а Закон «Про авторське право і суміжні права» у попередній редакції – базувався на теорії виключних прав. Така різниця підходів створювала певні складності у правозастосувальній практиці. Нині ж зазначимо, що з набуттям чинності вищезазначених змін до законодавства, у вітчизняному правовому полі нарешті був подоланий такий дуалізм та протиріччя між цими підходами на користь пропрієтарної теорії.

Суттєве різночитання також створювало положення статті 1107 ЦК України, яким до договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності була віднесена «ліцензія на використання об'єктів інтелектуальної власності». Оскільки, як цілком справедливо зазначає В.І. Крижна, ліцензія є односторонній правочин, то не доречно ставити її поряд з ліцензійним договором як різновид договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Ліцензія є одностороннім правочином і не може розглядатись як вид договору. Аналогічне розмежування можна провести на прикладі довіреності як одностороннього правочину, та договору доручення [3, с. 22]. Змінами до Цивільного кодексу цю колізію вирішено. Стаття 1107 ЦК має назву «Види правочинів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності» і ліцензії в цій статті визначаються вже не як «договори», а як «правочини». Окрім того, розширені можливості застосування інших позадоговірних форм розпорядження правами інтелектуальної власності, завдяки тому, що «відкрита» норма пункту 5 частини 1 зазначеної статті, замість «інший договір...» застосовує формулювання «інший правочин щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності».

Стаття 443 ЦК України у старій редакції створювала досить значну невизначеність та незручності

у питанні обсягу правомочностей суб'єктів авторського права. Так цією нормою було встановлено, що: «використання твору здійснюється лише за згодою автора, крім випадків правомірного використання твору без такого дозволу, встановлених законом». «Автор», за визначенням статті 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» – це фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір. Випадки правомірного використання твору без згоди автора встановлювалися статтями 21–25 цього Закону, причому перелік був вичерпним та не містив виключення для інших способів використання, крім визначених у зазначених статтях. Проте, стаття 15 зазначеного закону у старій редакції, встановлювала, що майнові права автора (чи іншої особи, яка має авторське право) можуть бути передані (відчужені) іншій особі, після чого ця особа стає суб'єктом авторського права. Виникала колізія, за якої особа, що на законних підставах набула майнові авторські права, але не є «автором» твору, формально не може надавати згоду на використання твору, тобто не може у повному обсязі розпоряджатись своїми правами. Ця колізія була виправлена, шляхом викладення ч. 1 статті 443 ЦК у редакції: «Використання твору здійснюється виключно з дозволу суб'єкта авторського права або іншої уповноваженої на надання такого дозволу особи, крім випадків правомірного використання твору без такого дозволу, встановлених законом».

Значною позитивною новацією є введення у правове поле процесів розпорядження майновими авторськими правами на умовах «відкритої ліцензії». Зазначені механізми давно й успішно застосовуються у світовій практиці, проте в Україні до останнього часу залишались поза юридичного регулювання. У новій редакції стаття 444 ЦК має назву «Публічна ліцензія на використання твору» та

передбачає, що суб'єкт авторського права може надати дозвіл на використання твору будь-якою особою на визначених ним умовах (публічна ліцензія), а особа, яка використовує твір на основі публічної ліцензії, зобов'язана дотримуватися визначених суб'єктом авторського права умов, на яких її було видано.

Відкрита ліцензія як юридичний факт, виражає собою публічну оферту, вчиненням якої обтяжується виключне право на твір або комп'ютерну програму. У найбільш загальному вигляді вільну публічну ліцензію можна визначити як особливий вид ліцензійного договору, який надає право на використання об'єкта авторського права певними способами, які визначені умовами ліцензії, невизначеному колу осіб без обов'язкової виплати грошової винагороди суб'єкту авторського права. Вільні публічні ліцензії за формою та змістом можна вважати договором, вираженим як публічна заява, у якій суб'єкт авторського права визначає умови дозволеного використання відповідних об'єктів. Звичайно такі договори є невиключною, безоплатною ліцензією, що має необмежені строк та територію дії [4, с. 46].

Стаття 51 Закону деталізує положення статті 444 ЦК та встановлює, що така ліцензія видається шляхом оприлюднення її умов разом з наданням можливості дистанційного ознайомлення з відповідним об'єктом авторського права необмеженому колу осіб з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем.

Хоча, як зазначалось вище, ліцензія загалом не є договором, виходячи з одностороннього характеру надання правовласником дозволу на використання твору, на нашу думку саме публічна ліцензія – містить у собі ознаки договору. Фактично, правовласник надає дозвіл на використання твору на певних умовах (найчастіше, це стандартні умови групи Creative Commons), а особа, яка має

намір використовувати твір, погоджується з такими умовами, виражаючи свою згоду на приєднання до ліцензійної угоди фактом вчинення певних дій, таких як збереження на своєму пристрої, проставляння відповідної позначки у електронній формі, використання твору, тощо. Тобто, за формою укладання, публічна ліцензія є фактично договором приєднання. Відповідно до статті 634 ЦК, договором приєднання є договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Друга сторона не може запропонувати свої умови договору. Найсуттєвішою ознакою такого способу укладення договору є саме можливість приєднання тільки до договору «в цілому», без можливості виключення чи доповнення його певними умовами.

На користь договірної конструкції публічної ліцензії каже також положення частини 3 ст. 51 Закону, згідно якого виконання умов публічної ліцензії є обов'язковим для користувача, а недотримання таких умов є підставою для дострокового припинення ліцензії, тобто – розірвання договору.

Важливим позитивним моментом є також введення в правове поле можливості укладення правочинів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності у електронній формі. Така новація, передбачена частиною 2 статті 1107 ЦК, відповідає тенденціям розвитку інформаційних технологій, потребам удосконалення процесів електронної комерції, кореспондується з укладенням ліцензійних договорів приєднання та матиме позитивний вплив на регулювання відповідних відносин.

Досить дискусійними, на наш погляд, виглядають зміни, внесені до статті 1113 ЦК. Так за визначенням частини першої, за договором про

передання майнових прав інтелектуальної власності одна сторона (*особа, що є суб'єктом майнових прав на об'єкт права інтелектуальної власності*) передає другій стороні частково або у повному складі ці права відповідно до закону та на визначених договором умовах. В попередній редакції статті, особа, що передає права, визначалась, як *«особа, що має виключні майнові права»*. Не можна сказати, що попередня редакція статті була ідеальною, проте, нове визначення – ще менш відповідає змісту цих правовідносин. Жоден спеціальний закон у сфері промислової власності не визначає, хто є суб'єктами майнових прав. Логічно припустити, що такими суб'єктами є особи, що володіють правами та набувають такі права за договорами. Власне, ліцензіат (особливо, за виключною ліцензією), за такого підходу, також є «суб'єктами майнових прав». Необхідно зазначити, що передавати (відчужувати) права може лише особа, яка володіє такими правами, є титульним власником. І формулювання «що має виключні права» – відповідає змісту такого володіння. Але «особа, що є суб'єктом майнових прав» - це може бути і ліцензіат, і субліцензіат, і інші особи, які хоча і є суб'єктами майнових прав, але не мають права розпоряджатись майновими правами інтелектуальної власності шляхом їх передання.

Викликає незрозуміння і норма абзацу другого частини першої статті 1113 ЦК. Встановлено, що «предметом договору про передання майнових прав не можуть бути об'єкти і майнові права, яких не існувало на момент укладання договору». Загалом правильна думка, щодо розширення вимоги про існування прав, щодо яких укладається правочин на момент його укладення, передбачених для ліцензійних договорів у ч. 5 ст. 1109, і на угоди про передання прав, проте згадка про «об'єкти» і цілком очевидна їх диференціація

з «майновими правами» робить неочевидною прогресивність такої норми. Якщо припустити, що законодавець під «об'єктами» розумів об'єкти права інтелектуальної власності, то визначені статтею 420 ЦК такі об'єкти не можуть передаватись, як такі. Вірніше, можуть, але це вже не буде правочином з розпоряджання правами інтелектуальної власності, чому присвячені глава 75 ЦК «Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності» загалом, та стаття 1113 – зокрема. Можна передати, наприклад, права на об'єкт «комп'ютерна програма». Але в такому випадку мова буде йти лише про передання прав на примірник комп'ютерної програми, на матеріальний об'єкт, в якому втілені права інтелектуальної власності. Як каже норма статті 10 Закону, авторське право і право власності на матеріальний, електронний (цифровий) об'єкт, в якому втілено (зафіксовано) твір, не залежать одне від одного. Відчуження матеріального, електронного (цифрового) об'єкта, в якому втілено (зафіксовано) твір, не означає передання (відчуження) майнових прав на твір і навпаки.

Якщо розглядати такий об'єкт інтелектуальної власності, як винахід, то змістом винаходу, як такого, є власне інформація, знання, про новий продукт (пристрій, речовину, штам мікроорганізму, культура клітин рослини і тварини тощо), про новий процес (спосіб). Ця інформація є загальнодоступною, вона оприлюднюється в офіційному бюлетені одночасно з реєстрацією винаходу. Тобто, передавати таку інформацію на підставі договору не має сенсу. І тому, за договором передається не об'єкт (винахід), а виключні майнові права використовувати цей винахід, дозволити його використання третім особам, перешкоджати неправомірному використанню, тощо.

Як зазначає М.Ю. Потоцький, право на використання об'єкта інтелектуальної власності – це вид актив-

ної форми здійснення суб'єктивного права інтелектуальної власності, що полягає у застосуванні матеріального носія об'єктів права інтелектуальної власності у виробництві, технологічних процесах, цивільному обігу тощо. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності – це дії власника майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності, що полягають у визначенні фактичної та юридичної їх долі (майнових прав інтелектуальної власності) за допомогою передання виключних майнових прав інтелектуальної власності чи надання дозволу на використання об'єктів права інтелектуальної власності (ліцензія) [5, с. 6].

Враховуючи зазначене, на нашу думку, формулювання абзацу другого частини першої статті 1113 потребує доопрацювання.

Ще більше питань викликає частина 2 статті 1113, яка каже, що «Умови договору про передання майнових прав інтелектуальної власності на інший строк, ніж визначено законом (...) є нікчемними». Якщо і раніше при правозастосуванні норм щодо передання прав інтелектуальної власності деколи виникали незрозуміння сутності таких правовідносин, то тепер такі тенденції тільки посиляться. Необхідно зазначити, що жодним спеціальним законом в сфері інтелектуальної власності чи іншим законом не визначений строк, на який можуть бути передані права. Така бланкетна норма не має сенсу. Можна припустити, що законодавець під «строком» у даному контексті мав на увазі термін чинності майнових прав інтелектуальної власності, який є конечним, і волів підкреслити неможливість передання прав на термін, що його перевищує, проте такий підхід не відповідає сутності правовідносин з передання прав. Так договір про передання прав передбачає відчуження цих прав, зміну титульного їх власника, повний перехід таких прав від правовласника до правонаступ-

ника, що є завершеним юридичним фактом. Строк, на який такі права переходять – це увесь термін існування таких прав, передбачений законодавством. І присікається цей термін не договором, як це передбачено ч. 2 ст. 1113 ЦК, а фактом припинення прав, переходом їх у суспільне надбання, згідно вимог закону. Якщо проводити аналогію з речовим правом, то право є дійсним на увесь період фізичного існування переданої речі і закінчується з фізичним зникненням такого об'єкта. Якщо ж договором встановлений строк, на який передаються права, то це, фактично, передбачає, що після закінчення цього строку, права мають повернутись до первісного власника. А такі правовідносини, по суті, можуть вважатись тимчасовим переданням прав, тобто, ліцензією, орендою, тимчасовим користуванням, тощо.

Суттєві, можна сказати – революційні, зміни відбулись у правовому регулюванні розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права. Якщо у попередній редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права» таке розпорядження відбувалось виключно на підставі «авторського договору», що вступало у колізію з положеннями Цивільного Кодексу, то новою редакцією Закону передбачений такий, що кореспондується з іншими положеннями цивільного законодавства, перелік підстав такого розпорядження, а саме: трудовий договір (контракт); договір про створення за замовленням і використання творів; договір про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права; ліцензійний договір на використання об'єкта авторського права; публічна ліцензія на використання твору; інші правочини щодо розпорядження майновими правами на об'єкт авторського права.

Досить прогресивним є визначення на законодавчому рівні суттєвих вимог до таких договорів, зокрема вимоги

про те, що обов'язково мають визначитися відомості, що дозволяють ідентифікувати відповідний об'єкт (назва та/або інші характерні ознаки); обсяг майнових прав на відповідний об'єкт, що передаються (надаються) за договором; та розмір чи спосіб визначення плати (винагороди) або зазначення про безвідплатний характер договору. Особливо актуальною є норма про можливі безоплатний характер цього договору, що раніше деколи визивало гострі суперечки у процесі правозастосування.

Стаття 49 Закону врегульовує питання передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права за договором. Деталізовано обсяг прав (повністю або частково) та територію (всіх держав чи окремих держав світу), на яку ці права передаються.

Встановлено, що особа, яка набуває майнові права на твір, стає суб'єктом майнових прав у межах набутого нею обсягу майнових прав на такий об'єкт протягом визначеного законом строку чинності відповідних майнових прав на такий об'єкт. Зазначено, що умова договору про передання (відчуження) майнових прав на об'єкти авторського права на інший, ніж передбачено законом строк чинності набутих майнових прав, є нікчемною. Тобто, така норма відсилає нас до статті 31 Закону, якою встановлений строк чинності авторського права. За загальним правилом він спливає через 70 років, що обчислюються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора. Ця норма є більш коректною, ніж положення ч. 2 статті 1113 ЦК, позаяк посилається не на «інший строк, ніж визначено законом» (який законом не визначений), а на конкретний термін – передбачений законом строк чинності майнових авторських прав.

Норма фактично встановлює, що термін на які передаються права, не може бути ні меншим, ні більшим, ніж конкретний строк чинності май-

нових авторських прав. Тут, принаймі, усе зрозуміло. Проте, залишається питання про взагалі сенс такого правового регулювання. Бо на термін менший, ніж строк чинності майнових авторських прав такі права не можуть бути передані, тому що в такому випадку, права, після спливу терміну дії договору, мають повернутись до первісного правовласника. А це суперечить сутності правовідносин щодо відчуження прав. На термін більший, ніж строк чинності майнових прав, такі права також не можуть бути передані, тому що після спливу цього терміну вони перестають бути чинними згідно норми закону, а твір переходить у суспільне надбання. Така ситуація знову таки призведе до розуміння і тлумачення договору про передання майнових прав на об'єкти авторського права цього договору, як договору про передання прав на певний термін, а не як договору, про відчуження прав.

Стаття 50 Закону присвячена ліцензійним договорам на використання об'єктів авторського права. Встановлено загальний принцип про оплатність такого договору та обов'язок ліцензіата використовувати об'єкт авторського права виключно способами, прямо передбаченими ліцензійним договором. Досить суттєвою і прогресивною новелою є можливість, у випадках, передбачених ліцензійним договором, надання дозволу на надання ліцензіатом субліцензії субліцензіату, та подальше право субліцензіата укладати наступні субліцензійні договори, якщо таке повноваження передбачено для наступних субліцензіатів основним ліцензійним договором. Така норма може значно спростити господарські операції, особливо, у питаннях розпорядження правами на комп'ютерні програми.

Висновки і перспективи подальших досліджень. З набуттям у 2023 року чинності у новій редакції Закону України «Про авторське право і суміжні права» суттєві

та принципові зміни сталися у правовому регулюванні процесів розпорядження правами інтелектуальної власності. Особливо суттєві зміни відбулись у механізмах передання та ліцензування майнових авторських прав. Раніше існувавший дуалізм підходів та конфлікт між пропріетарною теорією майнових прав, закріпленою у Цивільному кодексі та теорією виключних прав, на якій базувався закон «Про авторське право і суміжні права», було вирішено на користь пропріетарного підходу. Законодавчо унормовано перелік договорів, щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, розширені можливості застосування інших позадоговірних форм розпорядження такими правами, вирішено ряд правових колізій, що ускладнювали правозастосування. Важливими позитивними здобутками є введення у правове поле «відкритої ліцензії», надання можливості укладати договори, щодо розпорядження правами інтелектуальної власності у електронній формі. В процесі дослідження також виявлені певні дискусійні моменти, які потребують подальшого опрацювання та покращення правового регулювання. Зазнали деталізації та суттєвого удосконалення норми законодавства про авторське право і суміжні права, що суттєво наблизило це законодавство до актуальних потреб і вимог суб'єктів правовідносин у цій сфері. Загалом, внесенні до законодавства новели можна характеризувати, як прогресивні, ринкові, та такі, що адаптують вітчизняне законодавство до найсучасніших практик та вимог законодавства Європейського Союзу.

Було досліджено змін, що відбулись в законодавчому полі України у сфері розпорядження майновими правами інтелектуальної власності з набуттям у 2023 році чинності нової редакції Закону України

«Про авторське право і суміжні права» та внесенням змін до Цивільного Кодексу України. Встановлено, що правовому регулюванні інтелектуальної власності в Україні сталися досить кардинальні зміни, які стосуються, зокрема, питання розпорядження правами інтелектуальної власності. Доведено, що основним підсумком таких новацій стала уніфікація підходів до концептуальних засад таких правочинів. Відзначено, що якщо раніше законодавство промислової власності будувалось на базі пропріетарної теорії, а законодавство к сфері авторського права – на теорії виключних прав, то тепер цей дуалізм законодавчо вирішений на користь постулатів пропріетарності прав. Визначено, що наразі законодавчо унормовано перелік договорів, щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності, розширені можливості застосування інших позадоговірних форм розпорядження такими правами, вирішено ряд правових колізій, які ускладнювали правозастосування. В процесі дослідження також були виявлені певні дискусійні моменти, які потребують подальшого опрацювання та покращення правового регулювання. Зокрема, відзначається, що це стосується введення в правове поле, нарівні з розпорядженням правами питання розпорядження об'єктом інтелектуальної власності, а також встановлення норми, щодо строку, на який передаються права за договором про відчуження прав. Встановлено, що зазнали деталізації та суттєвого удосконалення норми законодавства про авторське право і суміжні права, які суттєво наблизили це законодавство до актуальних потреб і вимог суб'єктів правовідносин у сфері

авторських прав. Було здійснено порівняння нових регулювань, з тими, що існували раніше, встановлення змісту правовідносин, їх тлумачення, внесено пропозиції, щодо їх практичного правозастосування та визначення можливих подальших напрямків удосконалення законодавства. Загалом, зазначено, що внесенні до законодавства новели можна характеризувати, як прогресивні, ринкові, та такі, що адаптують вітчизняне законодавство до найсучасніших практик та вимог законодавства Європейського Союзу.

Ключові слова: пропріетарна теорія; теорія виключних прав; розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності; договір про передання прав; ліцензійний договір.

Dmytryshyn V. Legislative novelty on the disposal of intellectual property rights

The changes that took place in the legislative field of Ukraine in the field of intellectual property rights management with the entry into force in 2023 of the new version of the Law of Ukraine «On Copyright and Related Rights» and amendments to the Civil Code of Ukraine were studied. It has been established that the legal regulation of intellectual property in Ukraine has undergone quite drastic changes, which concern, in particular, the issue of disposal of intellectual property rights. It is proved that the main result of such innovations was the unification of approaches to the conceptual foundations of such transactions. It is noted that if earlier industrial property legislation was built on the basis of proprietary theory, and copyright legislation was based on the theory of exclusive rights, now this dualism has been resolved legislatively in favor of the postulates of proprietary rights. It

was determined that currently the list of contracts regarding the disposal of property rights of intellectual property has been regulated by law, the possibilities of using other non-contractual forms of disposal of such rights have been expanded, and a number of legal conflicts that complicated law enforcement have been resolved. In the process of research, certain debatable points were also identified, which require further elaboration and improvement of legal regulation. In particular, it is noted that this concerns the introduction into the legal field, along with the disposal of rights, of the issue of disposal of an object of intellectual property, as well as the establishment of a norm regarding the term for which rights are transferred under the contract on alienation of rights. It has been established that the legislation on copyright and related rights has been detailed and significantly improved, which significantly brought this legislation closer to the actual needs and requirements of the subjects of legal relations in the field of copyright. The new regulations were compared with those that existed before, the content of legal relations was established, their interpretation was made, proposals were made regarding their practical enforcement and the determination of possible further directions for improving the legislation. In general, it is stated that the amendments introduced into the legislation can be characterized as progressive, market-oriented, and those that adapt the domestic legislation to the most modern practices and requirements of the legislation of the European Union.

Key words: proprietary theory; theory of exclusive rights; disposal of property rights of intellectual property; agreement on transfer of rights; license agreement.

Література:

1. Про авторське право і суміжні права. Закон України від 01.12.2022 р. № 2811-IX. Офіційний вісник України – 2023 р., № 3, С. 74, ст. 196.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356
3. Договірні форми розпорядження майновими правами на об'єкти авторського права : монографія / О.Л. Борко та ін. за наук. ред. Н.М. Мироненко. Київ : НДІ ІВ НАПрН України. 2014. 248 с.
4. Національний репозитарій академічних текстів: відкритий доступ до наукової інформації : монографія / О.С. Чмир, Т.К. Кваша, Т.О. Ярошенко та ін. – К. : ДНУ «УкрІНТЕІ», 2017. 200 с.
5. Потоцький М.Ю. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. канд. юрид. наук : 12.00.01. Харків., 2009. 20 с.

